

SME

<http://korzar.sme.sk/c/5150557/hoci-ovlada-telo-iba-scasti-moze-prehlasit-ze-je-stastna.html>

Katarína Štulrajterová sa aj napriek vážnemu hendikepu rozhodla mať syna

Hoci ovláda telo iba sčasti, môže prehlásiť, že je šťastná

Osud sa dokáže s človekom škaredo zahrať. V zhone všedných dní sa málokto zamýšľa nad tým, čo je skutočne dôležité, na čom naozaj záleží. Väčšina ľudí si ani neuvedomuje, akým šťastím sú hodnoty ako zdravie či rodina. Svoje o tom vie Katarína Štulrajterová z Nižnej Hutky. Ako 16-ročná utrpela pri dopravnej nehode poranenia chrbtice, v dôsledku ktorých má dnes paralyzovanú väčšinu tela. Ako pubertiačke jej táto udalosť totálne zmenila vnímanie sveta i plány do budúcnosti. Podržala ju rodina, priatelia a ako jedna z mála vodičiek sa dnes môže pýšiť trojročným zdravým synom.

Hoci dnes Katarína žije v Nižnej Hutke, pochádza z Čierneho Balogu. Jej detstvo nebolo zvláštne, študovala na strednej strojníckej škole. Hrubú čiaru za jej dovtedajším životom spravila večerná jazda autom s kamarátmi. "Šli sme na diskotéku a v Brezne sme havarovali. Dodnes neviem, ako presne sa to stalo," hovorí Katarína. Z bezvedomia sa prebrala až po mesiaci. "Zobudila som sa v nemocničnej izbe a vôbec som nevedela, ako som sa do nej dostala a čo sa stalo. Najhoršie bolo, že som mala zavedenú kanylu a nemohla som rozprávať, čo bolo pri mojej 'ukecanosti' hrozné," hovorí so smiechom. Keď jej lekári oznámili, že v dôsledku poškodenia miechy nebude chodiť, zareagovala chladne. "Nejako som si to celé ešte do dôsledkov neuvedomovala. Povedala som si, že budem na vozíčku, no a čo..."

Spôsob života, ktorý ju čakal, si uvedomila neskôr. Približne po mesiaci bola premiestnená do rehabilitačného strediska v Kováčovej. Po úraze jej ostala paralyzovaná časť tela od hrudníka dole, nehybné mala aj prsty na rukách. Počas polročného rehabilitačného pobytu ju zdravotníci učili základné činnosti. "Napríklad jesť. Veľmi ma v tých časoch podržala rodina. Súrodenci boli skvelí, správali sa ku mne ako pred nehodou. S bratom som sa pobila aj na vozíčku... Sestra, ktorá vtedy mala deväť rokov, sa zas naučila také 'chvaty', ako ma naložiť na vozík, že si so mnou poradí dodnes." O čosi horšie sa so stavom dcéry zmierovali rodičia. Samotná Katarína nám na otázku, ako ju to zasiahlo a ako prežívala to, že musela v 16 rokoch zrušiť všetky svoje plány do budúcnosti, odpovedala s úsmevom. Vyriešila ich tak, že si vytvorila nové plány. Potom však pokračovala o čosi vážnejšie. "Nebolo to jednoduché. Mala som depresie a mávam ich dodnes, no nie sú také časté. Jednoducho som si mohla vybrať, či budem niekde zavretá v dome a plakať na posteli, alebo sa problému postavím tvárou v tvár."

Pri osudnej nehode sedeli v aute piati ľudia. Najťažšie zranenia mala Katarína, jej brat a šofér. Ten sa, paradoxne, stal po nehode jej najlepším kamarátom. "Nikdy som to, čo sa stalo, nikomu nezazlievala. Beriem to tak, že nehavaroval úmyselne. Nemôžem sa na neho hnevať. Napriek tomu, čo sa stalo, sme priatelia, čo nám obom pomáha. Jednoducho to tak malo byť." Podľa Kataríny má každá minca dve strany a tragédia, ktorá sa jej stala, možno bola na niečo dobrá. Dokonca sa vyhýba aj tomu, aby nehodu nazvala nešťastím. "Podľa mňa to tak malo byť. Určite ma to posunulo k veciam, ku ktorým by som sa asi inak nedostala. Život som začala vnímať úplne inak ako dovtedy."

Po rehabilitáciách v Kováčovej prišla Katarína domov do Čierneho Balogu len na krátky čas. "Presťahovala som sa ku Bratislave, kde som študovala na obchodnej akadémii. Šlo o integrovanú školu, ktorú navštevovali zdraví aj telesne postihnutí študenti." Okrem toho, že tam študovala, bývala v miestnom internáte. Veľmi jej to pomohlo, pomaly sa učila žiť nový život. Nikdy nebola typom, ktorý by sa do seba uzatváral. Stále bola v kruhu kamarátov, rodiny. Po nehode sa neprestal vyvíjať ani jej citový život. "Aj po

úraze som mala niekoľkých priateľov. Nielen telesne postihnutí, ale aj tí, ktorí nevydržal tak dlho ako ten, ktorý započala, keď mala 21 rokov. Keď som bola v detstve. "S Jarom sa poznáme z Čierneho Balogu. Hoci po úraze som z mesta chodil cez leto na návštevy ku krstným rodičom. S Jarom som žila v Bratislave." Časom sa do seba zaľúbili, chodievali na rande.

Keď mala 22 rokov, načas sa nastahovala k rodine jej priateľa Jaroma, aby som sa presadiť. Neboli nadšení, že má Jarko priateľku na život. "Mám oteca, ktorý ma vedel podporiť." Dnes sú už vzťahy s priateľom Jaromom. Katarína s Jaroslavom rozhodli presťahovať do vlastného. Ostali v tej istej dedine, v Nižnej Hutke si kúpili starší dom. Museli ho však, samozrejme, upraviť, aby bol bezbariérový. Na projektovala som to sama. Sama totiž ako 'vozičkárka' najlepšie viem, čo má byť kde umiestnené, ako mi to vyhovuje najviac. Musím však povedať, s projektom pomáhal architekt, ktorého máme v rodine."

Ľudia s podobným osudom ako Katarína sa brodia mnohými sociálnymi problémami, ale napríklad aj nemožnosťou uplatniť sa v pracovnom živote. Práve preto sa s ďalšími kamarátmi rozhodli založiť občianske združenie Aktívny vozík. "Mám toľko prebytočnej energie, že ju potrebujem niekde míňať. S kamarátmi zo školy sme založili občianske združenie, ktoré sa venuje vozičkárom aj iným zdravotne postihnutým. Konkrétne sa snažíme pomáhať ľuďom poradenskou, sociálnou či materiálnou pomocou." V praxi to vyzerá tak, že ľuďom so zdravotným postihom pomáhajú pri zaobstaraní kompenzačných pomôcok, bezbariérovej prestavby ich bytov a podobne. "Začali sme na západe, no postupne naše aktivity presúvame aj na východ. Sme združenie s celoslovenskou pôsobnosťou. V Košiciach to chcem rozbehnúť, nielen čo sa týka spomínanej formy pomoci, ale v marci 2010 otváram aj integrované bezbariérové centrum. Klub 'Fair Play komunita' bude na Mäsiarskej ulici."

Ide o vytvorenie klubu, ktorý poskytne množstvo voľnočasových, športových, tvorivých a vzdelávacích aktivít, zároveň spoločenské a kultúrne organizované akcie pre zdravotne postihnuté deti a mládež, ako aj ich zdravých rovesníkov v Košickom kraji. "Bude to miesto pre všetkých, v neposlednom rade pre rodinných príslušníkov ZP, ktorí rovnako potrebujú priestor pre svoje záujmy a odreagovanie." Problematike zdravotne postihnutých sa Katarína venuje už 10 rokov, jej plány a ciele v tejto oblasti "brzdia" najmä finančné prostriedky. Ako združenie majú rozbehnutých niekoľko projektov, ktorými sa snažia pomáhať rodinám s postihnutými.

Ako mladé dievča na vozíčku teda stihla Katarína veľa. Stala sa občianskou aktivistkou, našla si zdravého priateľa, bývala vo vlastnom bezbariérovom dome. Už to bolo samo osebe ako z rozprávky. Tým sa však jej sen nekončil. Ako jedna z mála vozičkárov otehotnela. "O dieťati sme sa s Jarom rozprávali už viackrát, no lekári nás uzemnili s tým, že som neplodná. O to väčšie prekvapenie bolo, keď som sa dozvedela, že pod srdcom nosím Jakubka." Pri spomienke na deň, keď jej lekári oznámili, že je tehotná, sa Katarína smeje. "Ani sa nepamätám, čo presne mi lekárka hovorila. Celý čas som totiž plakala od šťastia." Nad tým, či sa o dieťa vo svojom stave dokáže postarať, nemala čas rozmýšľať. "O tehotenstve som sa totiž dozvedela až vo štvrtom mesiaci. Trápenie by mi neprospeľo, bola som šťastná."

Prípadné obavy by boli zbytočné. Katarína totiž mala nečakane bezproblémové tehotenstvo. "Keď to porovnam napríklad s tehotenstvom mojej sestry, prežívala som ho ľahšie. Nič špeciálne som nemusela podstupovať, jedla som, čo som chcela, nemusela som robiť žiadne špeciálne cviky. Jediným problémom bolo možno to, keď ma nakladali na vozík. Niekedy sme museli počkať, kým sa dieťaťko otočilo." Dom narýchlo upravili tak, aby bol pripravený na príchod nového obyvateľa. Aj pôrod bol hladký. "Porodila som v ten istý deň, ako som prišla do nemocnice. Mám na to len dobré spomienky."

Katarína je kvôli zdravotnému stavu odkázaná na pomoc iných ľudí. Paralyzovaná je od hrudníka dole, teda musí nosiť plienku. Keďže nehýbe prstami na rukách, s varením, upratovaním, kúpaním, hygienickými potrebami či toaletou jej pomáhajú osobní asistenti a rodina. Uvedomovala si preto, že starať sa o syna nebude jednoduché. "Svoje som si kvôli tomu preplakala. Keď som si predstavila, čo všetko so synčekom nebudem môcť robiť, bolo mi veľmi smutno. Potom som si však uvedomila, že mám okolo seba ľudí, ktorí mi pomôžu, keď bude Jakubko malý. A keď vyrastie, nadíde môj čas a budem mu pomáhať s učením a podobne."

Jakubko zdravotný stav mamy nepokladá za nič zvláštne. "Vždy, keď vidí vozíček, kričí 'mamka!'. Keď niekde uvidí parkovacie miesto, vyhradené pre vozíčkárov, hovorí mi, že je moje." So synom sa vie aj zahrať. Jakubka na mamine láka práve vozíček. "Vylezie mi na kolená a vozíme sa, inokedy len naskočí dozadu a chce robiť 'kolo kolo mlynské'. Niekedy sa aj naháňame, od dverí k vchodovej bráne. On má hračkársku akumulátorovú motorku, ja vozíček." Otázku, prečo je Katarína na rozdiel od iných na vozíčku, jej ešte čoskoro trojročný syn nepoložil. Nad ďalším dieťaťom zatiaľ s priateľom neuvažujú. "Obaja máme veľmi radi deti. Keby som bola zdravá, máme ich päť. Musíme však byť realisti. Ja som tiež ako dieťa - musí sa o mňa niekto starať."

Napriek zdravotnému stavu je Katarína šťastná. Býva s ňou okrem priateľa aj mama, často ju navštevuje mama jej priateľa, súrodenci či kamarátky. "Stále sa má kto postarať o mňa aj o syna. Mám aj asistenčnú službu, ktorú si neviem vynachváliť." Toho, že by jej priateľ odišiel za zdravou, sa nebojí. "Zbytočne sa nad tým budem zamýšľať. Koľko chlapov opustí zdravé ženy... Bolo by zbytočné báť sa toho. Keby odišiel, jednoducho odíde," hovorí s úsmevom sebaistá Katarína. Dodáva, že je so svojím životom aj napriek vážnym zdravotným komplikáciám spokojná. Má dieťa, ktorému sa môže venovať, a pestrý život. "Keď sa nad tým zamyslím, môžem naozaj prehlásiť, že som šťastná a žijem v podstate plnohodnotný život..."

sobota 12. 12. 2009 12:00 | Tomáš Lemešani

© 2009 Petit Press. Autorské práva sú vyhradené a vykonáva ich vydavateľ. Spravodajská licencia vyhradená.

Momentálne bez príspevkov

+ [Pridať reakciu](#)

[Mapa stránky](#) | [kontakt](#) | [pomoc](#) | [nastaviť ako homepage](#) |
[pridať medzi obľúbené](#) | © Petit Press, a.s.